

Perioodi 2023-2027 ökoalade toetuse (ÖKO) hindamismaatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõude ja toetatava tegevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, taotletud põllumajandusmaast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud vähendamine toetussummast. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – käesoleva aasta rikkumise % korrutatakse sama nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

BAASNÕUE:

Taotleja täidab kohustuseperioodi jooksul maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded” § 5 lõikes 2 ja 3 sätestatud nõudeid.

1) Põllumajandustootja jätab tootmisest kõrvale maa-ala (mustkesa, sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekänniks, 6–12 meetri laiune rohumaariba ja veekaitse puhverriba) ning maastikuelemente (põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, maaparanduse investeeringutoetuse abil rajatud puhastuslodu ja settebassein, kiviaed,

kuni 12 meetri laiune kraav) kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt 4% tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudujääv % + 1%, kui ökoaladena on määratletud ainult maa-alasid või ainult elemente.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasid on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Tootmisest kõrvale on jäetud ainult maastikuelemente 1 ha ehk 2% ($1/50 \times 100 = 2$). Nõudest (4%) on täidetud 50% ($2/4 \times 100 = 50$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 50\% = 50\%$. Lisaks suureneb ulatus 1% võrra, sest määratletud on ainult maastikuelemente.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef. $(50+1) \times 1,0 \times 1,0 = 51\%$.

2) Põllumajandustootja jätab tootmisest kõrvale maa-ala (mustkesa, sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekänniks, 6–12 meetri laiune rohumaariba ja veekaitse puhverriba) või maastikuelemente (põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, maaparanduse investeeringutoetuse abil rajatud puhastuslotu ja settebassein, kiviaed, kuni 12 meetri laiune kraav) kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt 3% tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudu jääv %.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasid on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Tootmisest kõrvale on jäetud 1 ha ehk 2% ($1/50 \times 100 = 2$). Nõudest (3%) on täidetud 66,67% ($2/3 \times 100 = 66,67$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 66,67\% = 33,33\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($33,33 \times 1,0 \times 1,0 = 33,33\%$).

TEGEVUSE NÕUDED:

1. Taotleja määratleb kohustuseaastal põllumaal või sellega külgneval alal ökoala sellise pindala ulatuses, et koos HPK tootmisest kõrvale jäetud maa-ala ja maastikuelementide aluse maa pindalaga moodustavad need kokku vähemalt 10 % taotleja põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide aluse maa pindalast.

2. Koos maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded](#)” § 5

lõikes 2 nimetatud maa-ala ja maastikuelementidega võib taotleja määratleda ökoaladena ÖKO toetuse määruse § 6 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud ökoalad.

3. Koos maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded” § 5 lõikes 3 nimetatud maa-ala või maastikuelementidega võib taotleja määratleda ökoaladena ÖKO toetuse määruse § 6 lõike 3 punktides 1–3 nimetatud ökoalad.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudu jääv %.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasad on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Ökoaladena on määratletud 2 ha ehk 4% ($2/50 \times 100 = 4$).

Nõudest 6% on täidetud 66,67% ($4/6 \times 100 = 66,67$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 66,67\% = 33,33\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef
($33,33 \times 1,0 \times 1,0 = 33,33\%$)

Nõudest 7% on täidetud 57,14% ($4/7 \times 100 = 57,14$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 57,14\% = 42,86\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef
($42,86 \times 1,0 \times 1,0 = 42,86\%$)

4. Kui taotleja määratleb ökoalana sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekänniks, rohumaariba aluse maa või maastikuelemendi aluse maa, ei ole seal lubatud põllumajanduslik tegevus kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Kui haljasväetise sissekänni aastal külvatakse haljaskesale talivilvi, võib haljaskesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.

5. Kui taotleja määratleb ökoalana N siduva põllumajanduskultuuri kasvuala, on seal lubatud põllumajanduslik tegevus järgmistel tingimustel:

- 1) põllumaad ei hekseldata kuni 25. juulini;
- 2) talivilja kasvatamise korral on see külvatud hiljemalt 15. oktoobril;
- 3) põllumaad, millel ei kasvatata talivilja, ei künta sisse enne 15. oktoobrit ega kasutata seal muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise.

Nõuet kontrollitakse ka tingimuslikkuse (TING) samade nõuete kontrollis.

Nõuet tuleb täita ÖKO taotletud maal.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad. Häiritakse lindude ja loomade pesitsust.
ULATUS	Rikkumisega ökoala pinna % taotletud ökoalade (sh maastikuelementide) kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasad on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: ÖKO taotletud põlde ja HPK maastikuelemente kokku 10 ha, 3 ha ÖKO taotletud Nsiduval põllul on rikkumine (20. juuli tehtud hekseldamine). Rikkumine ÖKO taotletud põldudest ja maastikuelementide pinnast $3/10 \times 100 = 30\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($30 \times 0,5 \times 1 = 15\%$).

6. Taotleja ei kasuta kohustuseaastal taimekaitsevahendeid ökoalal, mille kohta ta toetust taotleb.

Administratiivselt hinnatakse nõude rikkumist taotlusele märgitud ÖKO kohta tehtud TKV (taimekaitsevahendite kasutamise veerg) märgete alusel.

Nõuet kontrollitakse ka tingimuslikkuse (TING) taimekaitsevahendite kasutamise nõude kontrollis.

Nõuet tuleb täita ÖKO taotletud maal.

RASKUS	Koef. 1,0 (<i>mõju nõude eesmärgile väga oluline</i>) – oht loomade, lindude ja inimese jt tervisele. Mulla, vee ja toidu saastumine taimekaitsevahendi jääkidega.
ULATUS	Rikkumisega ökoala pinna % taotletud ökoalade (sh maastikuelementide) kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – taimekaitsevahendite kasutamisel jäävad jäägid mulda mitmeks aastaks.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast

Ulatuse leidmise näide: ÖKO taotletud põlde ja maastikuelemente kokku 10 ha, 3 ha ÖKO taotletud Nsiduval põllul on taimekaitsevahendit kasutatud. Rikkumine ÖKO taotletud põldudest ja maastikuelementide pinnast $3/10 \times 100 = 30\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($30 \times 1,0 \times 1,0 = 30\%$).